

M. Öcal OĞUZ (Ed.) İlçelere Göre Ankara'nın Somut Olmayan Kültürel Mirası, Ankara: Ankara Kalkınma Ajansı Yayınları, 2018, 395 sayfa.

Gözde TEKİN*

UNESCO tarafından 2003 yılında kabul edilen Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi, toplulukların kuşaktan kuşağa aktardıkları uygulamaları, temsil, anlatım, bilgi ve becerileri korumayı hedeflemektedir. Türkiye, Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi'ne taraf olduğu 2006 yılından bu yana Sözleşme'nin hedefleri doğrultusunda birçok çalışma yapmıştır. Bu çalışmalardan bir tanesi 2012 yılında, Ankara Kalkınma Ajansı'nın "Turizm Potansiyelinin Harekete Geçirilmesi Mali Destek Programı" kapsamında Altındağ Belediyesi ve Gazi Üniversitesinin ortaklığı ile gerçekleştirilen TR51/11/TUR/0202 kodlu Ankara Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi Projesi'dir. Söz konusu proje kapsamında Ankara'nın ilçelerine altı ay süren alan bir araştırmasına çıkılmış ve yaklaşık 100 köyde 250 kaynak kişiyle görüşülerek derlenen veriler *Ankara'nın Somut Olmayan Kültürel Mirası* adıyla bir kataloğa dönüştürülmüştür. Beş yıllık bu süreçte birçok çalışma ve araştırmaya kaynaklık eden bu katalog, yeni verilerle desteklenerek, bazı düzenleme ve değişiklikler de yapılarak İlçelere Göre Ankara'nın Somut Olmayan Kültürel Mirası adıyla yeniden basılmıştır. Editörlüğünü

Prof. Dr. M. Öcal Oğuz'un, metin yazarlığını ise Doç. Dr. Evrim Ölçer Özünel, Özlem Arslan, Zeynep Safiye Baki Nalcioğlu ve Tuna Yıldız'ın yaptığı katalog Ankara Kalkınma Ajansı'nın desteği ile 2018 yılında yayımlanmıştır.

Katalog Ankara Valisi Ercan Topaca, Ankara Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Arif Şayık ve Gazi Üniversitesi Türk Halk Bilimi Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Prof. Dr. M. Öcal Oğuz'un ön söz yazıları ile başlamaktadır. Katalogda Ankara'nın 17 ilçesine (Akyurt, Ayaş, Bala, Beypazarı, Çamlıdere, Çubuk, Elmadağ, Evren, Gölbaşı, Güdül, Haymana, Kalecik, Kahramankazan, Kızılcahamam, Polatlı ve Şerefikoçhisar) ait somut olmayan kültürel miras kapsamında değerlendirilebilecek veriler yer almaktadır. Dolayısıyla her ilçeye ait veriler, Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi'nden hareketle şu başlıklara göre tasnif edilmiştir: Sözlü gelenekler ve anlatımlar, gösteri sanatları, toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şölenler, doğa ve evrenle ilgili uygulamalar, el sanatları geleneği ve geleneksel mimari.

Katalogda yer alan veriler genel olarak Ankara Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi Projesi kap-

* Gazi Üniversitesi Türk Halk Bilimi Bölümü Araştırma Görevlisi, Ankara/Türkiye, gozdetekin@gazi.edu.tr

samında halk bilimi alanında eğitim almış, doktora, yüksek lisans ve lisans öğrencilerin de yer aldığı araştırma ekibi tarafından gerçekleştirilen alan araştırmasında elde edilmiş kayıt ve görüntülerden oluşturulan metinler ve görsel malzemelerdir. Bu malzemeler, Ankara Kalkınma Ajansı, Kültür Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, Gazi Üniversitesi Türk Halk Bilimi Araştırma ve Uygulama Merkezi ve Ankara Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesinin arşivinden alınan veri ve görsellerle desteklenmiş ve genişletilmiştir. Katalogda yer alan *Sözlü Gelenekler ve Anlatımlar* başlığı altında Ankara'nın ilçe ve köylerinde kuşaktan kuşağa aktararak yaşayan halk hikâyesi, türkü, mani, masal, bilmece, sayısmaca, fıkra, ilahi, efsane, ağıt, ninni vb. anlatı türlerine yer verilmiştir. *Gösteri Sanatları* başlığı altında ise âşıklık sanatı, karagöz ve meddah gibi gösteri sanatlarının yanı sıra çocuk oyunları ve köy seyirlik oyunlarına oynanmış biçimleriyle birlikte yer verilmiştir. *Toplumsal Uygulamalar, Ritüeller ve Şölenler* başlığı altında ise doğum, evlenme, sünnet, asker uğurlama ve ölüm gibi geçiş dönemlerine ait gelenekler yer almaktadır. Ayrıca bu başlık altında Hıdırellez, Çiğdem Günü, Fefene, Saya Gezme, Koç Katımı, Ramazan ve Kurban Bayramı kutlamaları ve gelenekleri ile sohbet toplantılarına ilişkin bilgilere de yer verilmiştir. *Doğa ve Evrenle İlgili Bilgi ve Uygulamalar* başlığı altında halk inançları, türbe ziyaretleri, yağmur duası, halk hekimliği, halk mutfağına ilişkin uygulama

ve pratikler yer almaktadır. Son olarak *El sanatları ve Geleneksel Mimari* başlığı altında ise geleneksel mimariyi barındıran yapılar, el sanatları ve geleneksel meslekler ele alınmıştır.

Katalogun 2012 yılında yayımlanan katalogdan farklı olarak verilerin hem ilçelere göre hem de ilçe bazında Sözleşme'de belirtilen somut olmayan kültürel miras alanlarına göre tasnif edilmiş olması okuyuculara kolaylık sağlayıcı bir niteliktedir. Ayrıca okuyucular katalogda yer alan tüm metin ve görsellerin kaynak kişi, derleme yeri, derleme tarihi ve arşiv bilgisine ulaşabilmektedir. Ankara'nın kültürü, gelenek ve görenekleri hakkında birçok bilgiyi barındıran İlçelere Göre Ankara'nın Somut Olmayan Kültürel Mirası isimli katalog Ankara'nın kültürel birikimini ve çeşitliliğini kayıt altına alarak okuyucuyla buluşturmaktadır. Bu ve benzeri çalışmaların somut olmayan kültürel mirasın korunması için bir farkındalık oluşturduğu düşünüldüğünde katalogun kıymeti yadsınamayacak ölçüdedir.